

ARBETSMILJÖ
VERKET

29 augusti 2008

LAGSTÖD

Restauranger och andra storhushåll.....	3
Vilka krav finns i arbetsmiljöverkets föreskrifter?.....	3
Lokalers förläggning, storlek m.m. (3-7 §§).....	4
Vatten och avlopp (8-9 §§).....	4
Inomhusklimat och ventilation (10-14 §§).....	5
Buller (15-16 §§).....	5
Belysning (17-19 §§).....	6
Kommunikationer (20-22 §§).....	7
Arbetsställningar och manuell hantering.....	7
Inredning (24-26 §§).....	8
Vagnar (27 §).....	8
Rengöring (28 §).....	8
Kemiska hälsorisker (29-30 §§).....	9
Skyddsutrustning (31-35 §§).....	9
Elektrisk installation och utrustning (36 §).....	10
Varumottag och lastkaj (37 §).....	10
Kyl- och frysrum (38 §).....	11
Kök (39-44 §§).....	11
Diskutrymme (45-56 §§).....	12
Särskilda utrymmen (57-60 §§).....	14
Särskilda föreskrifter för central brickdukning (61-67 §§).....	14

Restauranger och andra storhushåll

Vilka krav finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter?

Den 1 juli 2008 upphävdes föreskrifterna om restauranger och andra storhushåll, AFS 1982:20. Restaurangföreskrifterna var branschföreskrifter vars innehåll till stor del återfinns i andra av Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Restaurangföreskrifterna innehöll dock också en hel del detaljregler som inte har någon motsvarighet i andra föreskrifter.

Detta underlag är framförallt tänkt för skyddsombud men även för andra arbetstagare och arbetsgivare. Det visar på hur de olika delarna av de upphävda föreskrifterna täcks av andra aktuella föreskrifter.

Underlaget har samma kapitelindelning som fanns i AFS 1982:20. Inom parantes anges de paragrafer som fanns inom varje kapitel (1-2 §§ tog upp tillämpningsområde och definitioner).

Underlaget visar på de paragrafer i aktuella föreskrifter som kan användas istället för reglerna i de upphävda föreskrifterna. Beskrivningen är inte heltäckande utan det kan även finnas andra paragrafer som kan användas. Under varje avsnitt anges dock de områden för vilka detaljregler fanns i restaurangföreskrifterna men saknas i dagens föreskrifter.

Efter det att AFS 1982:20 utgavs har föreskrifterna AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete trätt i kraft. Paragraferna 8 och 10 i dessa kan tillämpas på de flesta av de områden som togs upp i 1982:20.

2001:1, 8 §: Arbetsgivaren skall regelbundet undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet.

När ändringar i verksamheten planeras, skall arbetsgivaren bedöma om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas. Riskbedömningen skall dokumenteras skriftligt. I riskbedömningen skall anges vilka risker som finns och om de är allvarliga eller inte.

2001:1, 10 §: Arbetsgivaren skall omedelbart eller så snart det är praktiskt möjligt genomföra de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetsgivaren skall också vidta de åtgärder som i övrigt behövs för att uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.

Åtgärder som inte genomförs omedelbart skall föras in i en skriftlig handlingsplan. I planen skall anges när åtgärderna skall vara genomförda och vem som skall se till att de genomförs. Genomförda åtgärder skall kontrolleras.

Om en brist inte motsvaras av ett krav i någon av våra föreskrifter, kan oftast en hänvisning till arbetsmiljölagen, AML, göras, t.ex. AML 2 kap, 2 och 4 §§.

AML 2 kap, 2 §: Arbete skall planläggas och anordnas så, att det kan utföras i en sund och säker miljö.

AML 2 kap, 4 §: De arbetshygieniska förhållandena när det gäller luft, ljud, ljus, vibrationer och liknande skall vara tillfredsställande. Betyggande skyddsåtgärder skall vidtagas mot skada genom fall, ras, brand, explosion, elektrisk ström eller liknande.

De föreskrifter som underlaget hänvisar till är:

AFS 1992:19	Arbete i utgångskassa
AFS 1994:48	Maskiner och andra tekniska anordningar
AFS 1998:1	Belastningsergonomi
AFS 2000:1	Manuell hantering
AFS 2000:4	Kemiska arbetsmiljörisker
AFS 2009:2	Arbetsplatsens utformning
AFS 2001:3	Användning av personlig skyddsutrustning
AFS 2002:1	Användning av trycksatta anordningar
AFS 2005:3	Besiktning av trycksatta anordningar
AFS 2005:16	Buller
AFS 2005:17	Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar
AFS 2006:4	Användning av arbetsutrustning

Lokalers förläggning, storlek m.m. (3-7 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om utförande av golv med fogar saknas i andra regler.

2009:2, 52 §: Transporter mellan olika plan ska kunna ske med hiss eller annan lämplig transportanordning om de är så tunga eller förekommer så ofta att manuella lyft, bärande eller annan manuell hantering medför risk för ohälsa genom olämplig belastning eller risk för olycksfall.

2009:2, 9 §: Vid stadigvarande arbetsplatser, i arbetslokaler och personalutrymmen som är avsedda att vistas i mer än tillfälligt, ska det normalt finnas tillfredsställande dagsljus och möjlighet till utblick.

2009:2, 4 §: Arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen ska ha en med hänsyn till verksamheten, tillräcklig area och fri höjd samt vara lämpligt förlagda, utformade och inredda.

2009:2, 57 §: Trappor ska vara betryggande ur skyddssynpunkt och dimensionerade efter antalet som arbetar och verksamhetens art.

2009:2, 40 §: Golv ska vara fasta och stabila och ha en för verksamheten lämplig svikt. De får inte ha farliga eller olämpliga upphöjningar, hål eller lutningar.

Vatten och avlopp (8-9 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om friturekokare samt tillgång till slangkoppling saknas i andra regler.

2009:2, 36 §: Golv som behöver spolras eller av andra skäl behöver avrinning ska normalt ha golvbrunn och lämplig lutning mot denna. Om det behövs ska det finnas golvgröp eller golvränna med brunn. Golvbrunnar ska vara åtkomliga för rensning. Över golvgröpar och större golvrännor där gångtrafik förekommer ska det finnas halksäkra golvgaller som är lätta att lyfta bort. De ska vara utformade så att de inte ger återstänk vid tömning av stora mängder vätska. Redskap för att lyfta golvgaller ska finnas lätt tillgängliga.

2009:2, 36 §: Tappställen för varmt och kallt vatten ska finnas där det behövs för verksamheten. Vid arbetsplats där det finns särskilt stor risk för brännskador ska det finnas tillgång till kallt rinnande vatten på kort avstånd.

Inomhusklimat och ventilation (10-14 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om fettfilter saknas (Detta är huvudsakligen en brandrisk och bör ingå i brandskydds krav).

2009:2, 29 §: Lokaler som innehåller arbetsplatser eller personalutrymmen ska ha lämpligt termiskt klimat. Klimatet ska vara anpassat till arbetets art, om arbetet är lätt eller tungt och om det är rörligt eller utförs stillasittande.

2005:17, 4 §: Om en bedömning.....visat att det finns risk för att luftförorening förekommer på en arbetsplats, skall arbetet ordnas, utföras och följas upp så att halten luftförorening i andningszonen blir så låg som det är praktiskt möjligt. Härvid skall de förebyggande åtgärder som anges i a-e övervägas i den ordning de är uppställda.....

c) Förorenad luft omhändertas genom processventilation vid den plats där luftföroreningen uppkommer. Detta gäller, när så behövs, även vid slutet system eller utrymme, särskild lokal, del av lokal, avskild plats eller maskin och annan teknisk anordning.....

2009:2, 28 §: Ventilationssystem ska kontrolleras och underhållas regelbundet. Nyinstallerade ventilationssystem ska kontrolleras så att de fungerar på avsett sätt innan de tas i bruk. Kontroll och underhåll ska dokumenteras. Dokumentationen ska finnas tillgänglig vid anläggningen.

2009:2, 31 §: Om en permanent arbetsplats är förlagd nära en dörr eller en port till det fria eller till en lokal med väsentligt annan temperatur ska det normalt finnas ett skydd mot besvärande drag.

2009:2, 18 §: Lokaler som innehåller arbetsplatser eller personalutrymmen ska vara så ordnade och ha sådana ventilationssystem för luftväxling och uppfångande av luftföroreningar som alstras i lokalerna, att luftkvaliteten i vistelsezonen är tillfredsställande. Luftväxlingen ska ordnas så att spridning av luftföroreningar begränsas.

2009:2, 114 §: Tekniska anordningar och installationer ska underhållas så att de fungerar som avsett med bibehållen säkerhet.

2009:2, 115 §: Utrymmen och anordningar för fastighetsdrift och service liksom för underhållsarbete ska finnas och ha en storlek och utformning som medger att sådana arbeten kan utföras på ett för kroppen skonsamt sätt och utan inbyggda risker för ohälsa och olycksfall. Detsamma gäller tillträdesleder till sådana utrymmen.....

Buller (15-16 §§)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 32 §: Arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen ska vara lämpligt utformade och inredda med hänsyn till deras ändamål, ljudegenskaper och förekommande bullerkällor. De ska planeras, disponeras och isoleras mot omgivningen så att bullerexponeringen reduceras till lägsta praktiskt möjliga nivå och så få som möjligt utsätts för buller.

2009:2, 33 §: Installationer ska vara utförda och underhållas så att de alstrar och överför så lite buller som är praktiskt möjligt till arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen.

2005:16, 4 §: Arbeten skall planeras, bedrivs och följas upp så att bullerexponeringen minskas genom att bullret elimineras vid källan eller sänks till lägsta möjliga nivå. Hänsyn

skall då tas till den tekniska utvecklingen och möjligheterna att begränsa bullret. Följande åtgärder skall uppmärksammas särskilt:

a).....

b) val av lämplig utrustning som ger så lågt buller som möjligt med tanke på det arbete som skall utföras, medräknat sådan arbetsutrustning som omfattas av bestämmelser som syftar till eller medför att bullerexponeringen minskar.

.....

g) lämpliga underhållsprogram för arbetsutrustningar samt arbetsplatser och kringutrustningar till dessa.....

2005:16, 3 §: I dessa föreskrifter gäller nedanstående insats- och gränsvärden för buller avseende hörselskaderisk.

	Undre insatsvärden	Övre insatsvärden
Daglig bullerexponeringsnivå $L_{EX,8h}$ (dB)	80	85
Maximal A-vägd ljudtrycksnivå L_{pAFmax} (dB)	-	115
Impulstoppvärde L_{pCpeak} (dB)	135 ¹⁾	
¹⁾ Exponeringsvärdet skall ej tillämpas vid skjutning eller sprängning inom försvaret		

Vid tillämpning av insatsvärdena skall hänsyn inte tas till eventuell användning av hörselskydd

	Gränsvärden
Daglig bullerexponeringsnivå $L_{EX,8h}$ (dB)	80
Maximal A-vägd ljudtrycksnivå L_{pAFmax} (dB)	115
Impulstoppvärde L_{pCpeak} (dB)	135 ¹⁾
¹⁾ Exponeringsvärdet skall ej tillämpas vid skjutning eller sprängning inom försvaret	

Vid tillämpning av gränsvärdena skall, i de fall arbetstagarna bär hörselskydd, hänsyn tas till dämpningen hos dessa när bullerexponeringen bestäms.

Belysning (17-19 §§)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 10 §: Belysningen ska planeras, utföras och underhållas samt undersökas och bedömas i den omfattning som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.

2009:2, 11 §: Belysningen ska anpassas till de arbetandes olika förutsättningar och de synkrav som arbetsuppgifterna ställer. Belysning skall ha en för den enskilde lämplig fördelning och riktning. Bländning ska undvikas så långt det är möjligt.

2009:2, 12 §: Belysningen och arbetsplatsens utformning ska vara sådana att man med tillfredsställande säkerhet och utan onödiga anpassningssvårigheter kan förflytta sig mellan eller i olika lokaler eller arbetsområden med skilda belysningsförhållanden.

2009:2, 43 §: Fönster och lanterniner ska vid behov ha anordningar eller vara utförda så att solinstrålning kan avskärmats.

Kommunikationer (20-22 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men krav på att dörr ska vara lätt att öppna eller ha automatisk dörröppningsanordning samt krav på tröskelhöjd saknas.

2009:2, 47 §: Pendeldörrar och pendelportar ska vara genomsiktliga eller ha en lämpligt placerad och utformad siktruta utifrån risken för sammanstötningar.

2009:2, 46 §: Dörrar och portar ska vara lämpligt anordnade vad gäller antal, placering, storlek och utförande.

2009:2, 56 §: Enstaka trappsteg liksom trösklar i korridorer och gångar ska normalt inte förekomma.

2009:2, 51 §: Transportvägar för tyngre transporter ska normalt vara utformade så att de medger transporter på hjul.

2009:2, 53 §: Förbindelseleder för gångtrafik eller gods ska dimensioneras efter antalet arbetstagare och verksamhetens art.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i ogynnsamma arbetsställningar.

1998:1, 3 §: Arbetsgivaren skall se till att arbete som kräver kraftutövning så långt det är praktiskt möjligt ordnas och utformas så att arbetstagaren kan arbeta med arbetsobjekt, arbetsutrustning, reglage, material eller personförflyttningar utan att utsättas för hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar.

Arbetsställningar och manuell hantering (23 §)

Innehållet i denna paragraf täcks väl av andra föreskrifter.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i ogynnsamma arbetsställningar.

1998:1, 3 §: Arbetsgivaren skall se till att arbete som kräver kraftutövning så långt det är praktiskt möjligt ordnas och utformas så att arbetstagaren kan arbeta med arbetsobjekt, arbetsutrustning, reglage, material eller personförflyttningar utan att utsättas för hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar.

1998:1, 8 §: Tillverkare, importörer, överlåtare och upplåtare skall så långt det är praktiskt möjligt se till att de tekniska anordningar, ämnen och förpackningar som levereras inte vållar hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar

Inredning (24-26 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om arbets- och avställningsytor i ekonomiutrymmen och serveringslokaler samt förvaringsanordningar saknas.

2009:2, 38 §: Inredning och utrustning ska väljas med hänsyn till de arbetandes olika förutsättningar och de krav arbetsuppgifterna ställer. Den som i huvudsak arbetar stående eller gående ska ha möjlighet att sätta sig.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i gynnsamma arbetsställningar.

Vagnar (27 §)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om uppställning av transportvagnar saknas i andra föreskrifter.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i gynnsamma arbetsställningar.

2006:4, 8 §: En arbetsutrustning, som inte uppfattas av 7 § (7 § handlar om CE-märkt utrustning), skall uppfylla kraven i bilaga A när den används. En arbetsutrustning, som endast i vissa avseenden omfattas av krav enligt 7 §, skall i övrigt uppfylla kraven i bilaga A när den används.

2006:4, bil. A 2.11: En arbetsutrustning, och delar i en sådan skall, när det behövs för säkerhet och hälsa, vara fastspända eller stabiliserade på annat sätt.

Rengöring (28 §)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 114 §: Arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen med tillhörande utrymmen ska underhållas, städas och rengöras på ett tillfredsställande sätt för att förebygga olycksfall och ohälsa. Detta ska utföras regelbundet och enligt på förhand uppgjorda rutiner som är anpassade efter utrymmets funktion och användningsfrekvens samt verksamheten på arbetsstället.....

2009:2, 115 §: Utrymmen och anordningar för fastighetsdrift och service liksom för underhållsarbete ska finnas och ha en storlek och utformning som medger att sådana arbeten kan utföras på ett för kroppen skonsamt sätt och utan inbyggda risker för ohälsa och olycksfall. Detsamma gäller tillträdesleder till sådana utrymmen.....

Kemiska hälsorisker (29-30 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om maskindiskmedel samt risk för bildad aerosol vid högtrycksrengöring saknas i andra föreskrifter.

2000:4, 4 §: Arbetsgivare skall identifiera de farliga kemiska ämnen som förekommer eller kan väntas förekomma i verksamheten. Om ett eller flera sådana ämnen förekommer eller kan väntas förekomma skall riskerna för att dessa kan orsaka ohälsa eller olycksfall bedömas.....

2000:4, 5 §: Med en riskbedömning som underlag skall arbetsgivaren fatta beslut om produktval och val av arbetsmetod, arbetsutrustning och plats samt planera verksamheten i övrigt så att riskerna motverkas. Hänsyn skall tas även till andra risker för ohälsa eller olycksfall än kemiska.

2000:4, 10 §: Risker som identifieras skall elimineras eller reduceras till en godtagbar nivå med tillämpning av följande principer i nämnd ordning:

1. Farliga kemiska ämnen byts ut mot ämnen som i avsedd hantering medför mindre risk för hälsa och säkerhet.
2. Arbetsmetoder, processer och tekniska anordningar väljs och utformas så att risken i hanteringen reduceras.
3. Skyddsåtgärder vidtas vid riskkällan så att ingen utsätts för de risker som är förknippade med hanteringen.
4. Arbetet förläggs till särskild tid eller plats. Endast personal som behövs för detta arbete är närvarande.
5. Personlig skyddsutrustning används.

Skyddsutrustning (31-35 §§)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2001:3, 5 §: Personlig skyddsutrustning skall användas när risken inte kan undvikas eller begränsas tillräckligt mycket genom allmänna tekniska skyddsåtgärder eller arbetsorganisatoriska åtgärder.

Arbetsgivaren skall, innan personlig skyddsutrustning väljs, analysera och bedöma riskerna vid arbetet och vilka egenskaper utrustningen skall ha för att skydda mot dessa. Därvid skall hänsyn tas även till risker som utrustningen i sig kan orsaka. Bedömningen skall revideras när någon förändring inträffar som har betydelse för bedömningen.

2001:3, 6 §: Personlig skyddsutrustning får endast användas om den

- a) är ändamålsenlig i förhållande till de risker den är avsedd för utan att den i sig leder till ökad risk,
- b) är anpassad till förhållandena på arbetsplatsen,
- c) är anpassad till aktuella arbetsställningar och arbetsrörelser,
- d) är anpassad till arbetstagarens hälsotillstånd samt
- e) passar bäraren efter nödvändig justering.

2006:4, 8 §: En arbetsutrustning, som inte uppfattas av 7 § (7 § handlar om CE-märkt utrustning), skall uppfylla kraven i bilaga A när den används. En arbetsutrustning, som endast i vissa avseenden omfattas av krav enligt 7 §, skall i övrigt uppfylla kraven i bilaga A när den används.

2006:4 bil. A 2.11: En arbetsutrustning och delar i en sådan skall, när det behövs för säkerhet och hälsa, vara fastspända eller stabiliserade på annat sätt.

2006:4, bil. A 2.13: En arbetsutrustning skall ha skydd eller skyddsanordningar om det finns någon olycksrisk vid kontakt med rörliga eller på annat sätt farliga delar. De skall hindra tillträde till riskområdena eller stoppa farliga funktioner innan någon når riskområdena.....

2006:4, bil. A, 2.19: Om det behövs skall delar av en arbetsutrustning med hög eller mycket låg temperatur vara skyddade så att ingen kan komma i beröring med eller för nära dem.

1994:48, 5 §: Maskiner och säkerhetskomponenter som

1. släpps ut på marknaden,
2. eljest avlämnas för att tas i bruk eller
3. tas i drift

skall uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga 1.....

1994:48, bil. 1, 1.3.7: Maskiners rörliga delar skall vara konstruerade, utförda och placerade så att risker undviks eller, i de fall då risker ändå finns, vara försedda med skydd eller skyddsanordningar så att all risk för kontakt som kan leda till olyckor förhindras.....

1994:48, bil. 1, 1.5.5: Åtgärder skall vidtas för att undanröja risk för skador till följd av kontakt med eller närhet till maskindelar eller material vid hög eller mycket låg temperatur.....

2009:2, 87 §: Särskilda åtgärder ska vidtas för att underlätta utrymning i byggnader och andra anläggningar med arbetsplatser och arbetslokaler där en brand kan få en så snabb spridning eller medföra en sådan snabb rökutveckling att utrymning väsentligt försvåras. Om det behövs ska en automatisk brandsläckningsanordning installeras. Brandsläckningsutrustning som inte är automatisk ska vara lätt att komma åt och använda.

Elektrisk installation och utrustning (36 §)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 35 §: Elektriska system ska utformas så att de inte orsakar skada eller ger upphov till ohälsa. Ständigvarande arbetsplatser ska normalt inte placeras i omedelbar närhet av elektriska anläggningar där höga strömstyrkor eller höga spänningar förekommer.

Elektriska installationer ska utföras så att placering av uttag, kapsling av material och liknande medger en god arbetsmiljö.

2009:2, 114 §:Underhållet ska vara sådant att byggnadens eller anläggningens hållfasthet inte nedsätts. Tekniska anordningar och installationer ska underhållas så att de fungerar som avsett med bibehållen säkerhet.

Särskilda föreskrifter för vissa lokaler

Varumottag och lastkaj (37 §)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 60 §: Till arbetsplatser och arbetslokaler ska när det behövs finnas varumottag. Dessa ska vara så planerade och anordnade och hållas i sådant skick att varorna kan hanteras på ett för kroppen skonsamt sätt för dem som levererar och tar emot varor.

Vid varumottag ska det finnas tillräckligt med uppställningsplats för gods och lastbärare. Där det behövs ska det finnas lastkaj.

2009:2, 63 §: Lastkajer utomhus intill en byggnad ska normalt ha tak som skyddar mot nederbörd och snöras. Lastkajer ska där det behövs ha lämplig lutning så att vatten kan rinna av.

2009:2, 31 §: Om en permanent arbetsplats är förlagd nära en dörr eller en port till det fria eller till en lokal med väsentligt annan temperatur ska det normalt finnas ett skydd mot besvärande drag.

Kyl- och frysrum (38 §)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

2009:2, 71 §: Skydd mot instängning ska finnas i arbets- och förvaringslokaler där de som arbetar är speciellt utsatta för risker om de blir instängda. Dörrar till kyl- och frysrum ska kunna öppnas inifrån. Vid dörrar till kyl- eller frysrum där temperaturen är under -5°C ska det finnas tillförlitlig, inifrån lätt åtkomlig och synlig ljus- och signalanordning. Den ska vara placerad ca 0,5 m över golv, och kunna användas för att ge signal till ställe varifrån hjälp kan erhållas. Den ska vara märkt "Nödsignal".

Kök (39-44 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om kokgrytor med olika volym saknas. Idag finns krav på besiktning av kokgrytor enligt AFS 2002:1,3-4 §§ samt AFS 200, 10,11 och 13 §§.

2009:2, 4 §: Arbetsplatser, arbetslokaler och personalutrymmen med tillhörande utrymmen ska ha en med hänsyn till verksamheten, tillräcklig area och fri höjd samt vara lämpligt förlagda, utformade och inredda.

2009:2, 38 §: Inredning och utrustning ska väljas med hänsyn till de arbetandes olika förutsättningar och de krav arbetsuppgifterna ställer.....

2009:2, 39 §: Risker för ohälsa och olycksfall ska beaktas vid val och placering av inredning och utrustning.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i ogynnsamma arbetsställningar.

2006:4, 8 §: En arbetsutrustning, som inte uppfattas av 7 § (7 § handlar om CE-märkt utrustning), skall uppfylla kraven i bilaga A när den används. En arbetsutrustning, som endast i vissa avseenden omfattas av krav enligt 7 §, skall i övrigt uppfylla kraven i bilaga A när den används.

2006:4, bil A, 2.9: En arbetsutrustning som medför risk på grund av fallande föremål eller något som kastas ut, skall ha lämpliga skyddsanordningar anpassade efter riskerna.

2006:4, bil A, 2.11: En arbetsutrustning och delar i en sådan skall, när det behövs för säkerhet och hälsa, vara fastspända eller stabiliserade på annat sätt.

2006:4, bilaga A 2.13: En arbetsutrustning skall ha skydd eller skyddsanordningar om det finns någon olycksrisk vid kontakt med rörliga eller på annat sätt farliga delar. De skall hindra tillträde till riskområdena eller stoppa farliga funktioner innan någon når riskområdena.....

2006:4, 17 §: Så länge en arbetsutrustning används skall den underhållas så att den uppfyller gällande krav.

2006:4, 19 §: En arbetsutrustning som slits, åldras eller utsätts för annan negativ påverkan som kan leda till farliga situationer skall genomgå regelbundna kontroller och vid behov regelbundna prov.

1994:48, 5 §: Maskiner och säkerhetskomponenter som

4. släpps ut på marknaden,
5. eljest avlämnas för att tas i bruk eller
6. tas i drift

skall uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga 1.....

1994:48, bil 1, 1.1.5: Om maskinen eller dess ingående delars vikt, storlek eller utformning gör det omöjligt att förflytta den eller dem för hand skall maskinen eller dess ingående delar

- förses med fästnanordningar för lyftutrustning,
- konstrueras så att de kan förses med sådana anordningar (t.ex. gängade hål) eller
- utformas så att lyftutrustning av standardtyp lätt kan användas.....

1994:48, bilaga 1, 1.3.1: Maskiner, komponenter och tillbehör till dessa skall vara konstruerade och tillverkade så att de är tillräckligt stabila för användning under förutsebara driftförhållanden (om så är nödvändigt skall hänsyn tas till klimatförhållanden), utan risk för att de skall tippa eller falla eller komma i oväntad rörelse.

2009:2, 114 §:Tekniska anordningar och installationer ska underhållas så att de fungerar som avsett med bibehållen säkerhet.

2002:1, 3 §: Innan en anläggning med trycksatta anordningar får tas i bruk skall en riskbedömning av den ha utförts.....

2002:1, 4 §: En förnyad eller kompletterad riskbedömning enligt 3 § skall göras när anläggningen, dess utrustning eller förhållandena i övrigt har ändrats på ett sätt som kan påverka riskerna med anläggningen.

2005:3, 10 §: Trycksatta anordningar i klass A och B skall genomgå installationsbesiktning enligt 13 §. Det gäller inte för

- cistern som inte behöver säkerhetsutrustning,
- aggregat

.....

2005:3, 11 §: Trycksatta anordningar skall genomgå återkommande besiktning enligt följande. Driftprov enligt 14-17 §§ skall utföras på trycksatta anordningar i klass A och B.....

2005:3, 13 §: Installationsbesiktning skall utföras innan en trycksatt anordning första gången tas i drift.....

Diskutrymme (45-56 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om avfallsbehållare, fördiskning, dubbel disklåda, grovdisk, diskhuv och konstruktion av rullbana så att spillvatten kan rinna av till golvbrunn saknas i andra regler.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i gynnsamma arbetsställningar.

1998:1, 3 §: Arbetsgivaren skall se till att arbete som kräver kraftutövning så långt det är praktiskt möjligt ordnas och utformas så att arbetstagaren kan arbeta med arbetsobjekt, arbetsutrustning, reglage, material eller personförflyttningar utan att utsättas för hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar.

2009:2, 8 §: En särskild lokal, avskild från övriga lokaler, ska i regel ordnas för arbetsprocesser som medför särskild risk för ohälsa eller olycksfall.

2006:4, 8 §: En arbetsutrustning, som inte uppfattas av 7 § (7 § handlar om CE-märkt utrustning), skall uppfylla kraven i bilaga A när den används. En arbetsutrustning, som endast i vissa avseenden omfattas av krav enligt 7 §, skall i övrigt uppfylla kraven i bilaga A när den används.

2006:4, bilaga A, 2.6: Alla arbetsutrustningar skall ha ett manöverdon som gör det möjligt att stoppa dem helt och under säkra förhållanden. Varje arbetsplats skall ha ett manöverdon som gör det möjligt att stoppa hela eller delar av arbetsutrustningen, beroende på typ av risk, så att den är i ett säkert tillstånd. Stoppdonet skall ha prioritet över startanordningen. När arbetsutrustningen eller dess farliga delar har bringats till stopp skall energitillförseln till de aktuella drivanordningarna normalt brytas. Stopp av en arbetsutrustning eller någon särskild funktion i den får inte medföra risk för ohälsa eller olycksfall eller bryta energitillförseln till styr- och drivanordningar, om det kan medföra risk eller försvåra räddning vid olycka.

2006:4, bilaga A, 2.10: En arbetsutrustning som medför risk på grund av utsläpp av gas, ånga eller vätska eller spridning av damm, skall ha lämplig inneslutning och/eller vara försedd med lämpliga utsugningsanordningar nära spridningskällorna.

2006:4, bilaga A, 2.19: Om det behövs skall delar av en arbetsutrustning med hög eller mycket låg temperatur vara skyddade så att ingen kan komma i beröring med eller för nära dem.

2006:4, bilaga A, 2.25: En arbetsutrustning skall vara utfördför att skydda mot utsläpp av gas, damm, vätska, ånga eller andra ämnen som produceras av arbetsutrustningen, som används vid drift eller som lagras i den.

1994:48, 5 §: Maskiner och säkerhetskomponenter som

7. släpps ut på marknaden,
8. eljest avlämnas för att tas i bruk eller
9. tas i drift

skall uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga 1.....

1994:48, bilaga 1, 1.1.3: I synnerhet när vätskor eller gaser används skall maskinen vara konstruerad och tillverkad så att den kan användas utan risk i samband med påfyllning, användning, uppsamling eller tömning.

1994:48, bilaga 1, 1.5.5: Åtgärder skall vidtas för att undanröja risk för skador till följd av kontakt med eller närhet till maskindelar eller material vid hög eller mycket låg temperatur. Risken för att hett eller mycket kallt material kastas ut skall bedömas. Om sådan risk finns skall nödvändiga åtgärder vidtas för att förhindra den eller, om det inte är tekniskt möjligt, göra den ofarlig.

1994:48, bilaga 1, 1.5.13: Maskiner skall vara konstruerade, tillverkade och/eller utrustade på sådant sätt att risker orsakade av gaser, vätskor, damm, och andra avfallsmaterial som maskinen framställer kan undvikas.....

Särskilda utrymmen (57-60 §§)

Innehållet i dessa paragrafer täcks väl av andra föreskrifter.

1992:19, 4 §: Kassaarbete skall kunna utföras sittande och så långt möjligt även stående. Arbetsplats skall utformas så att det finns tillräckligt benutrymme och även så att sidorörelser för knäna är möjliga. Normalt skall sådan stol som kan regleras av en sittande person användas. När det behövs skall även andra delar av arbetsplatsen kunna anpassas individuellt.

1992:19, 5 §: Kassaarbete skall kunna utföras utan onödigt påfrestande böjningar, vridningar eller sträckningar eller ihållande muskelspänningar.

1992:19, 6 §: Åtgärder skall vidtas för att förebygga att kassör utsätts för besvärande drag, kyla eller värmestrålning. Temperaturen skall vara anpassad till i huvudsak sittande arbete.

2009:2, 106 §: Arbetstagare ska kunna tillbringa pauser i arbetet på lämplig plats. Om det behövs ska ett särskilt pausutrymme ordnas.

2009:2, 115 §: Utrymmen och anordningar för fastighetsdrift och service liksom för underhållsarbete ska finnas och ha en storlek och utformning som medger att sådana arbeten kan utföras på ett för kroppen skonsamt sätt och utan inbyggda risker för ohälsa och olycksfall. Detsamma gäller tillträdesleder till sådana utrymmen.....

Särskilda föreskrifter för central brickdukning (61-67 §§)

De flesta kraven täcks av andra föreskrifter men detaljregler om brickbanans längd och portioneringsvagnar saknas i andra föreskrifter.

1998:1, 2 §: Arbetsgivaren skall så långt det är praktiskt möjligt ordna och utforma arbete och arbetsplatser så att arbetstagarna kan använda för kroppen gynnsamma arbetsställningar och arbetsrörelser. Långvarigt eller ofta återkommande arbete med böjd eller vriden bål liksom med händerna över axelhöjd eller under knähöjd skall undvikas. Detsamma gäller arbete som innebär kraftutövning i ogynnsamma arbetsställningar.

1981:1, 3 §: Arbetsgivaren skall se till att arbete som kräver kraftutövning så långt det är praktiskt möjligt ordnas och utformas så att arbetstagaren kan arbeta med arbetsobjekt, arbetsutrustning, reglage, material eller personförflyttningar utan att utsättas för hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar.

1998:1, 4 §: Arbetsgivaren skall se till att arbete som är ensidigt upprepat, starkt styrt eller bundet normalt inte förekommer. Om särskilda omständigheter kräver att en arbetstagare utför sådant arbete skall riskerna för ohälsa eller olycksfall till följd av hälsofarliga eller onödigt tröttande fysiska belastningar förebyggas genom arbetsväxling, arbetsutvidgning, pauser eller andra åtgärder som ökar variationen i arbetet.

2000:1, bilaga 1, 1.2: 1.2.1 Arbetsgivaren skall vidta de organisatoriska åtgärder eller använda sig av de andra medel som behövs, framförallt mekanisk utrustning, för att undvika att arbetstagarna behöver hantera börder och laster manuellt.

1.2.2 Om manuell hantering av börder och laster inte kan undvikas, skall arbetsgivaren, bed beaktande av punkt 1.5, vidta sådana organisatoriska åtgärder, använda sådana medel eller se till att arbetstagarna har sådana hjälpmedel till sitt förfogande att riskerna vid den manuella hanteringen reduceras.

2006:4, 8 §: En arbetsutrustning, som inte uppfattas av 7 § (7 § handlar om CE-märkt utrustning), skall uppfylla kraven i bilaga A när den används. En arbetsutrustning, som endast i vissa avseenden omfattas av krav enligt 7 §, skall i övrigt uppfylla kraven i bilaga A när den används.

2006:4, bilaga A, 2.19: Om det behövs skall delar av en arbetsutrustning med hög eller mycket låg temperatur vara skyddade så att ingen kan komma i beröring med eller för nära dem.

1994:48, 5 §: Maskiner och säkerhetskomponenter som

10. släpps ut på marknaden,
11. eljest avlämnas för att tas i bruk eller
12. tas i drift

skall uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga 1.....

1994:48, bilaga 1, 1.5.5: Åtgärder skall vidtas för att undanröja risk för skador till följd av kontakt med eller närhet till maskindelar eller material vid hög eller mycket låg temperatur.

.....